

Taxeringsrutin

Av förste taxeringsintendenten Erik Lilliesköld

På begäran av TOR har jag ännu en gång översett en i Skattenytt sedan år 1963 publicerad artikel om taxeringsrutin och vidtagit erforderliga ändringar och vissa omdispositioner därtöver. Artikel, som följer nedan, är liksom tidigare år närmast avsedd för nytillträdande TO.

För att på ett tillfredsställande sätt kunna fullgöra de ansvarsfulla uppgifter som åvilar en TO är det mycket viktigt, att TO arbetar efter ett bestämt system. Den teknik för granskningsarbetet som rekommenderas i det följande har prövats vara rationell och torde tillämpas av ett mycket stort antal TO. I Stockholm torde den föreslagna taxeringsrutinen dock inte kunna tillämpas helt; se härom uppborärdirektören Nils Gottliebssons artikel i Skattenytt 1964 sid. 140.

Det synes lämpligt att i omedelbar avslutning till vad nedan säges studera motsvarande kapitel i den "Handledning för arbetet i taxeringsnämnd" som tillställs varje TO.

Innan man börjar taxeringsarbetet bör man ha reda på arbetsmaterialets omfattning och vilka hjälpmedel som står till buds. Följande tablå kan tjäna till ledning för den nytillträdande ordföranden.

Deklarationer, årets och fjolårets.

Längder.

Stomme till årets inkomstlängd (ev. avskrift)

Avskrift av fjolårets inkomstlängd

Avskrift av fjolårets förmögenhetslängd

Årets och fjolårets debiteringslängder

Fjolårets mantalslängd

Årets mantalslängd

Stomme till årets fastighetslängd

Avskrift av fjolårets fastighetslängd

Författningar, kungörelser m. m.

"Skatte- och taxeringsförfattningarna" senaste upplagan

Länskungörelsen ang. taxeringsdistrikt m. m.

Länskungörelsen ang. prövningsnämndens anvisningar

Handledningen

Av taxeringsintendenten utfärdade anvisningar eller eljest tillhandahållna PM o. dyl.

Blanketter för skriftväxling med de skattskyldiga, andra taxeringsnämnder, myndigheter m. fl.

Det är ytterst viktigt att TO i god tid före taxeringsarbetets början studerar handledning, kungörelser, anvisningar från taxeringsintendenten och de blanketter, som kan komma att användas. Begär gärna råd och upplysningar hos den kontaktman på taxeringssektionen som förste taxeringsintendenten utsett härtill. När TO väl fått deklARATIONERNA (omkring den 1 mars) är det för sent att börja studera men väl nödvändigt att fortsätta.

Nu börjar den egentliga rutinen som här nedan sammanfattas i 10 huvudpunkter enligt följande.

1. Kontrollsummering
2. Avprickning mot debiteringslängd
3. Avprickning mot fastighetslängd
4. Erinran om deklarationsplikt och anmaning att deklarerat
5. Teknisk granskning av utbor
6. Fastighetstaxering
7. Teknisk granskning av inbor
8. Sammanträden
9. Underrättelser
10. Avlämnande av materialet till lokal skattemyndighet

Arbetet underlättas och säkerheten blir större om inte alltför många arbetsmoment sammankopplas vid den förberedande granskningen.

1. Kontrollsummering

Denna bör om möjligt göras med maskin, varvid åtminstone jordbruksbilaga, sammandrag över utbetalda löner och förmögenhetssammanställningar maskinsummeras. Med summeringen av huvudblankettens sista sida liksom avprickning där bör lämpligen anstå tills den tekniska granskningen är klar.

2. Avprickning mot debiteringslängder

På den allmänna självdeklarationens tredje sida — som upptar allmänna avdrag av olika slag — förekommer ofta fel, mest kanske i fråga om försäkrings- och förvärvsavdragen men även beträffande övriga allmänna avdrag. Inte så sällan har t. ex. den skattskyldige dragit av den slutliga totala skatten i stället för kommunalskatten. Säkraste sättet att kontrollera att avdragen för kommunalskatt, tilläggs pensionsavgift och sjukförsäkringsavgift som överstiger schablonbelopp upptagits i deklarationen till rätta belopp är att pricka av dessa avdrag mot fjol-

årets debiteringslängd. Denna kan lånas från lokala skattemyndigheten men endast under kortare tid, då lokala skattemyndigheten själv måste ha kontinuerlig tillgång till längden. Arbetet med avprickning mot debiteringslängd måste alltså ske så, att hela deklarationsmaterialet skyndsamt genomarbetas i en omgång (medhinner för ett medelstort distrikt på ett par kvällar), varefter längden återställs. För skattskyldig, som inte avlämnat självdeklaration vid tiden för kontrollen mot debiteringslängden, noteras beloppen å kontrolluppgift eller särskild lapp.

Vissa speciella skatter och avgifter till det allmänna får avdragas vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet och dessa avdrag har alltså sin plats på jordbruksbilagan (formulär 4 a och 4 b), nämligen "Skogsvårdsavgift m. m. dylikt" (kostnader punkt 10), "Allmän varus katt" (punkt 11) och "Arbetsgivaravgift till tilläggs pension m. m., dock ej för personlig tjänare" (punkt 12). Någon kontroll av dessa belopp mot debiteringslängd torde ej erfordras. En överslagsberäkning av beloppen kan vara tillräcklig. Skogsvårdsavgiften är sedan länge 1 promille av avgiftsunderlaget (summan av taxerade skogsmarksvärdet och skogsvärdet). Om skogsvårdsavgift, allmän varus katt och arbetsgivaravgift inte avprickas mot debiteringslängd utan granskas mer summariskt, bör denna granskning inte göras självständigt på ett förberedande stadium utan i samband med den materiella granskningen av jordbruksbilagan (se nedan).

För skattskyldiga, som tidigare år taxerats i annat distrikt och alltså ej upptagits i den vid granskningen aktuella debite-

ringslängden, inhämtas vid en fullständig kontroll ifrågavarande uppgifter från vederbörande lokala skattemyndighet å särskild blankett (RSN 342).

3. Avprickning mot fjolårets fastighetslängd

Det är rationellt att göra även denna kontroll för hela materialet i ett sammanhang. Avprickningen är nödvändig vid 1966 års taxering, eftersom allmän fastighetstaxering ägde rum år 1965 och det kan befaras, att många skattskyldiga redovisar de förutvarande taxeringsvärdena. Avprickningen avser taxeringsvärden och underlag för beräkning av skogsvårdsavgift (summan av taxeringsvärdena å skogsmark och växande skog). Sistnämnda "underlag" införes direkt på särskild plats å deklarationens sista sida, varvid TO särskilt bör kontrollera om fastigheten innehafts hela beskattningsåret samt om fastigheten ägts av en eller flera personer. Underlaget skall nämligen fördelas mellan ägarna på samma sätt som garantibeloppet. En samtidig kontroll av procentavdrag och värdeminskningssavdrag synes lämplig, liksom av intäkter av sådana en- och tvåfamiljsfastigheter, vars inkomster skall beräknas enligt schablon. Alla förändringar i ägareförhållandena skall naturligtvis noga uppmärksammas i samband med avprickningen av taxeringsvärdet. Anteckningar härom göres lämpligen på en minneslista för senare komplettering av årets fastighetslängd, kontroll av eventuella realisationsvinster och inkomst genom avyttring av växande skog i samband med avyttring av marken samt upprättande av förteckningar enligt 32 § 2 mom. taxeringskungörelsen m. m. (se härom nedan under punkt 7). Överens-

stämmelse skall givetvis råda mellan förnögenhetsbilagan och årets fastighetslängd, eftersom denna speglar förhållandena vid taxeringsårets ingång och därmed beskattningsårets utgång.

På ett tidigt stadium, t. ex. i samband med genomgången av fastighetslängden — eventuellt redan vid kontrollsummeringen eller avprickningen av skatter m. m. mot debiteringslängd — bör underrättelse om inkomst av fastighet i annan kommun än hemortskommunen sändas till TN i den kommun där fastigheten är belägen (formulär 16). I underrättelsen bör TO tydligt ange sin fullständiga adress och den skattskyldiges deklara-tionsnummer i hemortskommunen samt å blankettens baksida lämna ev. uppgifter om insättning och uttag å skogskonto. Om dessa uppgifter angivits, bör underrättelsen från den kommun där fastigheten är belägen om den där verkställda taxeringen (formulär 18) kunna förväntas så snart denna skett. Den inkomna underrättelsen kontrolleras mot den allmänna deklarationen och insorteras i denna, varvid en ändring av nettointäkten direkt utföres å deklarationens sista sida (sammansättningen till statlig inkomstskatt). Då av deklarationen framgår att skattskyldig har fastighet i annan kommun än hemortskommunen, är det tillrådligt att på fastighetsbilagan med streck under kommunens namn markera att ifrågavarande fastighet inte är belägen i hemortskommunen och således där skall beaktas endast vid statstaxeringen. Om möjligt bör TO i samband med att underrättelse enligt formulär 16 sändes undersöka huruvida den skattskyldige vid taxeringen till kommunal inkomstskatt i hemortskommunen kan helt utnyttja allmänna avdrag

och ortsavdrag m. m. Om så inte skulle vara fallet, bör regelmässigt underrättelse härom (formulär 20) samtidigt översändas till den kommun där fastigheten är belägen.

4. Erinran och anmaning

Erinran om deklarationsplikt i de fall denna försumrats kan nu utfärdas (blankett nr 19). Med ledning av bland annat föregående års inkomstlängd, årets stomme till debiteringslängd och inkomna kontrolluppgifter utskrivs i förekommande fall en erinran med genomslagskopia. Denna erinran tillställs den skattskyldige genom lösbrev.

Sedan omkring två veckor förflutit efter det att erinran om deklarationsskyldighet utsänts, utfärdas *anmaning* (blankett nr 3 a) att avge deklaration, om sådan fortfarande ej inkommit. Även anmaningen tillställs den skattskyldige i lösbrev. Tidsfristen för avgivande av deklaration bör såväl i erinran som anmaning angivas till 8 dagar. Vid anmaning efter erinran kan dock 5 dagar vara tillfyllest. Före dessa åtgärder kan det vara rådligt för ny TO att konferera med kronobudet för att undvika att anmana åldringar och sjuklingar, vilka sannolikt ej kommer att taxeras för beskattningsbar inkomst. Alla i efterhand inkomna deklarationer avböckas i inkomstlängden (kolumnen längst till vänster) på samma sätt som lokala skattemyndigheten gjort, liksom deklarationerna undan för undan numreras (sida och rum).

Vitesföreläggande bör ske endast efter det anmaning utan vite visat sig resultatlös. Med hänsyn till de krav som ställts för att ett förelagt vite skall utdömas bör vidare vitesföreläggande begränsas till de fall, då TO verkligen räknar med en bli-

vande taxering liksom att en deklaration är nödvändig för denna. Hör med kontaktmannen. Vitesföreläggande bör alltid ske med *postdelgivning*.

5. Teknisk granskning av utbor

Den tekniska granskningen underlättas avsevärt av de åtgärder som vidtagits enligt ovan (kontrollsummering och avprickningar mot debiteringslängd och fastighetslängd). Börja alltid med utbor d. v. s. sådana skattskyldiga som har sin hemvist i annan kommun men skall taxeras kommunalt för inkomst av fastighet eller rörelse. Ev. rörelsedeklaration skall dock omgående överlämnas till lokal skattemyndighet för överföring till TO i särskilt taxeringsdistrikt. I de flesta fall gäller granskningen enbart garantibelopp för fastighet. I dylika fall kan med fördel underrättelse (nr 18) till vederbörande TN i den skattskyldiges hemortskommun genast utskrivas med genomslagskopia.

6. Fastighetstaxeringen

Allmän fastighetstaxering, som i princip sker vart femte år, ägde rum år 1965. Under åren mellan allmän fastighetstaxering sker *särskild* sådan (läs handledningen sid. 26—27). Observera att denna skall företagas så fort ske kan och vara avslutad senast den 15 maj (29 § taxeringskungörelsen). Så snart TO fått stommen till fastighetslängd (senast den 31 mars) måste därför förberedande åtgärder vidtas. Undersök om nybildade fastigheter, som skall åsättas taxeringsvärden, återfinns i stommen. Se vidare efter om sammanläggningar, som bör föranleda nya taxeringsvärden förekommit. *Särskild fastighetsdeklaration* bör ligga till grund för ny- eller omtaxering av fastighet och alltså i förekommande fall infordras. Vid

anmaningen bifogas lämpligen en deklara-
tionsblankett. Så snart TO erhållit er-
forderligt deklaraionsmaterial bör han
kalla till sammanträde rörande fastighets-
taxeringen. Kronoombud och ledamöter i
nämnden har ofta mycket god uppfattning
om denna. Å andra sidan måste TO själv
utreda och positivt leda även fastighets-
taxeringen och ej enbart lita på TN:s lo-
kalkämedom. Väsentligt är att TO in-
fordrat felande fastighetsdeklarationer i
så god tid att dessa finns vid sammanträ-
det med TN. Så har ej alltid skett. TO
kan vidare ta kontakt med byggnads-
nämnden och i stad även stadsingenjör-
kontoret. Byggnadslov bör granskas för
kontroll av att deklarationsskyldigheten
fullgöres för fritidsbebyggelse (sommars-
stugor).

7. Teknisk granskning av inbor

Med inbor avses sådana skattskyldiga,
som inom distriktet skall taxeras såväl
statligt som kommunalt.

Om den förberedande formella gransk-
ningen verkställes på sätt tidigare angi-
vits, erfordras för den fortsatta gransk-
ningen i stort sett tillgång till allenast
mantalslängderna för beskattningsåret och
taxeringsåret samt föregående års dekla-
rationer och stommen till årets inkomst-
längd. Den tekniska granskningen kan
naturligtvis varieras, men bör ske efter
en bestämd rutin.

Det kan vara lämpligt att först fast-
ställa den skattskyldiges civilstånd m. m.
med ledning av mantalslängdernas upp-
gifter och i deklarationen lämnade upp-
lysningar. Kontrollera t. ex. om ensam-
stående den 1 november beskattningsåret
haft hemmavarande barn under 16 resp.
18 år. Anteckningar om civilstånd m. m.
göres å deklarationens sista sida i rum-

met "Taxeringsnämndens anteckningar"
omedelbart framför "Ortsavdrag".

Kontantberäkning av jordbrukares de-
klarationer bör upprättas så snart det inte
står alldeles klart för TO att deklaratio-
nen är vederhäftig och i huvudsak riktig,
ett konstaterande som torde vara mycket
svårt för en ny TO att göra. Kontantbe-
räkning bör ske som en rutinkontroll i be-
tydligt större omfattning än som för när-
varande är fallet i lokala TN. Upprättan-
de av kontantberäkningen kan lämpligen
göras med räknemaskin. Om deklaratio-
nen därvid visar kontantunderskott eller
ett för lågt belopp för beräknade person-
liga levnadskostnader utöver vad som
medräknats i kontantberäkningen, bör be-
räkningen utskrivas å härför avsedd blan-
kett. I början är det kanske tillrådligt att
skriva direkt på dylik blankett. Avvikelse
från deklarationen med ledning av kon-
tantberäkning får ej ske utan att den
skattskyldige beretts tillfälle bemöta
denna.

TO bör redan från första början i sam-
band med den tekniska granskningen av
deklarationerna föra löpande anteckningar
rörande de uppgifter som omnämnas i 32
§ 2 mom. taxeringskungörelsen (värde-
minskning av skog, brott mot skattestraff-
lagen, eftertaxering, gåvor m. m.) eller i
5 § tillämpningskungörelsen till förord-
ningen om taxering för inkomst av medel
som insatts å skogskonto. De olika för-
värvskällorna granskas efter den ordning
inkomstlagen har i deklarationen, dock
att jordbruksinkomst gärna kan sparas
till sist. Ordningen skulle då bli annan
fastighet, tjänst, tillfällig förvärvsverk-
samhet och kapital och i anslutning här-
till förmögenhetsredovisningen samt sist
jordbruk. Rörelse medtages ej här, då rö-

relseidkares deklARATIONER förutsättes granskade av andra än TO i lokal taxeringsnämnd, för vilka denna artikel är avsedd.

I fråga om *annan fastighet* är räntebidragen en vanlig felkälla. Praktiska blanketter för kontroll av ränteavdrag står dock TO till buds. För fastighet som deklarerar å bilaga 6 a bör TO särskilt utreda större avdrag för reparation och underhåll liksom huruvida 6 a eller 6 b rätteligen skolat användas.

Vid *inkomst av tjänst* kontrolleras t. ex. att redovisade intäkter överensstämmer med inkomna kontrolluppgifter. Vid bristande överensstämmelse tillskrives den skattskyldige för närmare förklaring (blankett nr RSN 340), i vilken arbetsgivare ovillkorligen måste namngivas. Huruvida intäkterna med avseende å den allmänna tilläggs pensioneringen redovisats under rätt underrubrik (E 1 eller E 2) bör TO däremot ej fästa avseende vid. Som exempel på en lätt konstaterbar felaktighet kan nämnas att äkta makar, som båda har folkpension, deklarerar denna gemensamt. Tag från början som princip att taxera båda makarna vardera för sin inkomst, annars blir det lätt ett materiellt felaktigt resultat. Yrkade kostnadsavdrag granskas. Ofta finns det anledning att tillskriva den skattskyldige för erhållande av upplysningar (blankett nr 7 ev. nr 9 a). Uppenbara formella felaktigheter rättas naturligtvis. Exempelvis förekommer det inte alltför sällan att den skattskyldige underlåtit att avrunda summa avdrag.

Inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet. Vid ovan nämnda undersökning av ändringar beträffande äganderättsförhållanden rörande fastigheter kan det ha

framkommit, att den skattskyldige tidigare ägt fastighet som inte längre redovisas i deklARATIONEN. TO måste då undersöka om fastigheten avyttrats under sådana förhållanden att skattepliktig realisationsvinst uppstått. En ny TO bör visserligen snarast försöka lära sig principerna för en sådan beskattning men bör, om han inte själv är säker, ta kontakt med taxeringssektionen. Överföringen av intäkt genom restitution, avkortning etc. till sammanfattningarna på deklARATIONENS sista sida är ofta felaktig i deklARATIONEN.

Inkomst av kapital och förmögenhet redovisas å gemensam bilaga till deklARATIONEN (formulär nr 1 g), som i förekommande fall bör infordras. Beträffande inkomst av kapital bör exempelvis kontrolleras, att dödsbo ej yrkat schablonavdrag som endast kan tillkomma fysisk person. Förmögenhetsredovisningen ger ofta en god bild icke blott av den skattskyldiges ekonomi utan även av hans levnadsstandard under beskattningsåret och är nödvändig för kontantberäkningar. Sådana underlättas om man vid förmögenhetsbilagans siffror för bankmedel m. fl. tillgångar och skulder med blyerts anteckningar förändringar sedan föregående år. I de fall då redovisad behållen förmögenhet närmar sig 100.000 kronor eller överstiger nämnda belopp bör bl. a. kontrolleras, att värdena å levande och döda inventarier samt å inneliggande lager, aktier m. m. icke upptagits med för låga belopp. En liknande kontroll vid förmögenhet omkring 50.000 kronor erfordras för bedömande i vissa fall om arealtillägg skall utgå.

Inkomst av jordbruk. Här skulle mycket kunna sägas om den tekniska granskningen. Mer än beträffande kanske något annat inkomstslag förutsätter denna ett

verkligt kunnande hos TO. Det är också helt naturligt att handledningen ägnat stort utrymme åt dessa frågor. Med dem måste den TO som har att granska jordbruksdeklarationer vara väl förtrogen. Vid själva granskningen kan det vara lämpligt att börja med jordbruksbilagans första sida och av där ifyllda siffror söka skaffa sig en allmän bild av fastighetens storlek och jordbrukets omfattning. Komplettera gärna felande arealuppgifter och notera fjolårets djurbestand med blyerts bredvid deklarationens siffror. Uppgifter angående skogskonto kollas, dels mot fjolårets deklaration och dels mot andra och tredje sidans uppgifter för uttag respektive insättning liksom naturligtvis mot kontrolluppgifter och bankkvitton.

På jordbruksbilagans andra sida kontrolleras först intäkterna med ledning av inkomna kontrolluppgifter. Såväl noteringar i deklarationen som kontrolluppgifter avprickas. Ofta omfattar en post i jordbruksbilagan, t. ex. köpeskilling för sålt virke, intäkter från ett flertal håll. Samtliga belopp varå kontrolluppgifter lämnats bör därvid antecknas vid uppgiften å bilagan eller å en av kontrolluppgiftslapparna. Om kontrolluppgifterna ej täcker hela deklarerade intäkten, kan det vara skäl att begära att den skattskyldige specificerar beloppet bl. a. därför att vissa uppköpare slarvar med kontrolluppgiftslämnandet. Taxeringssektionen bör underrättas om sådant slarv iakttagits. Om den skattskyldige yrkat att någon del av t. ex. kreatursförsäljning skall utgöra skattefri realisation, bör TO noga göra sig underrättad om garantier eller presumtion för att försäljningen ingår som ett led i en definitiv driftsomläggning. Handledningen och ett flertal meddelanden från riksskattenämnden (återgives

regelbundet i Skattenytt) torde vägleda i flertalet fall, men en kontakt med vederbörande taxeringssektion kan vara på sin plats.

Tredje sidans naturaförmåner m. m. granskas mot föregående års deklaration med däri gjorda anteckningar om TN:s beslut rörande de olika förmånsvärdena och mot länskungörelsen med prövningsnämndens anvisningar. Givetvis tages hänsyn till beslut av prövningsnämnden, därest sådant föreligger. På sina håll finns en hjälptabell som snabbt ger värdet av hushållsprodukterna. Värderingen av naturaförmåner — bostad, hushållsprodukter och bränsle — liksom av den privata delen av kostnaderna för elström har ofta visat, att mycket olika uppfattningar råder hos skattemyndigheterna och hos de skattskyldiga. I deklarationen anges ofta ett lägre antal rum än bostaden faktiskt omfattar. Att TO måste se upp för undervärderingar är uppenbart och det kan vara klokt att under den kommande fördragningen i nämnden höra sig för om t. ex. bostadens storlek och standard, även om TO — vilket han i tveksamma fall bör göra — skrivit till den skattskyldige och begärt upplysningar. I fråga om värderingen av bränslet kan behöva framhållas, att det är värmevärdet och inte bränslets kvalitet som beskattas. Förutsättning för beskattning är dock att bränslet tagits från den egna eller brukade fastigheten. Enligt praxis beskattas dock ej bränsle från rivningsvirke.

Jordbruksbilagans avdragsposter — andra och tredje sidans högerspalter — granskas. Speciell uppmärksamhet bör ägnas åt yrkade avdrag för inköp av levande och döda inventarier, för underhåll av byggnader och markanläggningar samt för värdeminskning av skog. Underhålls-

avdrag i fråga om byggnader bör prövas med ledning av en specificerad uppdelning mellan avdragsgilla och icke avdragsgilla kostnader å särskild bilaga till deklarationen eller blankett härför, som tillhandahålles av taxeringssektionen. Deklarationer som innehåller yrkande om avdrag för värdeminskning av skog bör snarast möjligt översändas till taxeringssektionen för granskning och kontroll mot skogsloggaren. Det kan vara lämpligt att redan i samband med granskningen göra kortfattade anteckningar beträffande sådana intäkter och kostnader som bör bli föremål för ändring eller i vart fall närmare prövning. Anteckningarna kan göras antingen i den lodräta kolumnen mitt på andra och tredje sidan eller längst ned på tredje sidan under rubriken "Taxeringsnämndens anteckningar".

På motsvarande sätt noteras minskningar. Såväl föredragningen i TN som utskrivandet av "avvikelser" underlättas av sådana samlade anteckningar. Skriv smått, läsligt och bara med blyerts! Deklarationen kan komma att vandra genom fler instanser.

I den mån av deklarationen framgår, att om- eller nybyggnad verkstälts under beskattningsåret till mer väsentliga belopp, göres separat anteckning därom i och för den särskilda fastighetstaxeringen (som dock kan ha hunnit avslutas, i vilket fall förste taxeringsintendenten underlättas).

Vid granskningen av jordbruksbilagan får givetvis den *varuskattepliktiga omsättningen* inte förbises.

Av den skattskyldige yrkade *allmänna avdrag* har redan till största delen — kommunala skatter, tilläggsavgift och sjukförsäkringsavgift — kontrollerats mot debiteringslängden. Nu granskas öv-

riga allmänna avdrag, framför allt beträffande försäkringspremier och de s. k. förvärsavdragen, som ofta är fel till beloppen. Observera att ensamförsörjare får *ortsavdrag* som gift, därest han eller hon har hemmavarande barn under 18 år den 1/11 beskattningsåret. För förhöjt *förvärsavdrag* erfordras däremot att barnet vid samma tid varit under 16 år.

All utredning bör i möjligaste mån göras innan deklarationerna föredrages i TN. I fråga om sådana deklarationer som vid granskningen antingen inte föranlett någon som helst anmärkning eller endast blivit formellt rättade är det praktiskt att å deklarationens sista sida utföra taxeringarna och ortsavdragen i samband med granskningen. För övriga deklarationer bör man vänta med dessa åtgärder till TN fattat beslut.

Vid taxering av ej mantalsskrivna utlänningar bör uppgift inhämtas från lokal skattemyndighet angående inbetald preliminär skatt, inresedag och datum för utfärdande av debetsedel.

I deklarationen insorterad ansökan om *arealtillägg* (rosa blankett vid 1966 års taxering) bör kvarligga i deklarationen tills denna föredragits i TN, varefter TO lämnar de begärda uppgifterna på blanketten. Ansökningen skall sedan snarast möjligt och senast den 30/6 sändas till lantbruksnämnden.

8. Sammanträden

Även om TO regelmässigt utför huvudparten av allt arbete med granskning av deklarationer och själv föreslår det övervägande antalet avvikelser från desamma, är det viktigt att hålla i minnet att det inte är TO utan TN som fattar beslut. Vid TN:s första sammanträde skall de ändringar i skatte- och taxeringsför-

attningarna som berör TN:s verksamhet liksom de av prövningsnämnden fastställda anvisningarna för den årliga taxeringen genomgås (25 § taxeringskungörelsen), Detta bör lämpligen ske vid ett s. k. förberedande sammanträde på ett tidigt stadium, februari—mars, då TN även väljer granskningsmän och justeringsmän och beslutar i övriga frågor enligt formulär till protokoll, som tillhandahålles av taxeringssektionen. Om TO redan är förtrogen med nämnden, torde det inte vara något hinder att TO på det första sammanträdet dessutom föredrar ett mindre antal deklARATIONER, men en grundförutsättning härför är att sammanträdet hålles så tidigt på året att TN kan ena sig om principerna för taxeringen innan TO kommit längre än till början av sin granskning. Riksdagens revisorer — statsrevisorerna — har i sin berättelse för år 1962 tryckt mycket starkt på vikten av att ett *förberedande sammanträde hålles* liksom av att *övriga sammanträden hålles långt tidigare än vad nu ofta är fallet*. Det är lämpligt att i god tid i samråd med TN sätta upp ett schema över sammanträdena så att arbetet kan fortlöpa kontinuerligt och utan onödig forcering de sista dagarna. Räkna med några dagars bortovaro på grund av oförutsedda omständigheter, t. ex. sjukdom, så att det finns en viss marginal i schemat.

Ledamöterna kallas till sammanträde medelst ett särskilt tjänstepostkort.

Planläggningen bör ordnas så, att ett sammanträde hålles så snart TO granskat ett så stort antal deklARATIONER att materialet är lagom för ett sammanträde. Före detta bör även kronoombudet ha granskat materialet. Vid sammanträdet får deklARATIONEN inte vandra runt mellan alla ledamöter. Enligt 50 § 1 mom. taxeringsförordningen får endast TO, kronoombudet

och de ledamöter i TN som därtill utses av nämnden granska deklARATIONERNA. Det kan vara praktiskt att utse olika granskningsmän för olika delar av taxeringsdistriktet men bara en för varje. I inte alltför stora distrikt torde det räcka med en granskningsman för hela materialet. Övriga ledamöter har naturligtvis rätt att fråga om sådant som kan ha betydelse för taxeringen men får i övrigt nöja sig med TO:s föredragning. Arrangemanget med särskild granskningsman är tillkommet i den skattskyldiges intresse och sammanhänger med sekretessbestämmelserna. TO bör hålla på denna ordning, vilken är ägnad att påskynda arbetet i nämnden. Vad taxeringsförordningen (59—72 §§) och taxeringskungörelsen (21—33 §§) innehåller om arbete inom TN bör läsas av TO. Bestämmelserna har utförligt kommenterats i handledningens första kapitel. Här skall endast erinras om skyldigheten (enligt 61 § 1 mom. taxeringsförordningen) att kungöra sammanträdet genom anslag inom kommunen — detta torde i praktiken iakttagas endast beträffande första sammanträdet för året — och underrätta länsstyrelsen, d. v. s. förste taxeringsintendenten. Det sistnämnda bör gälla alla sammanträden, om inte förste taxeringsintendenten bestämmer på annat sätt. Denne måste nämligen bevaka arbetets kontinuerliga bedrivande. Vid första sammanträdet väljer TN justeringsmän och granskningsmän och beslutar i övriga frågor enligt formulär till protokoll som tillhandahålles av taxeringssektionen.

Alla avvikelser från deklARATIONEN antecknas noga i denna liksom extra avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga. De senare antecknas å deklARATIONENS sista sida antingen i rummet för "Taxeringsnämndens anteckningar" eller

å raden under ortsavdragen med det vid vardera taxeringen medgivna beloppet och med angivande av anledningen till avdraget, t. ex. Sjukdom, Invaliditet, Folkpension (eller Fp), Underhåll av närstående, Ex.min.

På förstnämnda ställe antecknas i förekommande fall beträffande sjömän som erlagt sjömansskatt t. ex. "Sjöman 8 mån. Till sjömansskatt beskattningsbar inkomst¹⁾ 8.500 kr 4/12 ortsavdrag". Sådan anteckning skall göras oavsett om sjömannen åsatts taxering eller ej. Om deklaration ej lämnats, göres anteckningarna å särskild lapp. Anteckningarna erfordras nämligen för längdföringen (29 § taxeringskungörselsen). Slutligen sätter TO eller, om kronombudet utfört granskningen (torde ej förekomma i taxeringsdistrikt på landet), den sistnämnde sitt signum på deklarationen (21 § taxeringskungörselsen).

9. Underrättelser

Underrättelser *till andra taxeringsnämnder* om innehav av fastighet utom hemortskommunen sändes så skyndsamt som möjligt efter föredragningen av utbo-deklarationen (formulär nr 18). Utsändandet av dessa underrättelser underlättas avsevärt om TO i hemortskommunen redan skickat underrättelse enligt formulär 16. Härom har talats ovan under avd. 3. Å formulär 16 har TO uppgivit den skattskyldiges nummer i hemortskommunens inkomstlägnd. I underrättelsen om verkställd taxering (18) noteras detta nummer i rutan "Edert ref.nr".

¹⁾ "Med beskattningsbar inkomst förstås kontant inkomst ombord, i förekommande fall minskad med avgifter, som sjömannen på grund av sin tjänst ombord har att erlægga för egen eller efterlevandes pensionering, och med belopp som fastställts genom beslut om jämkning".

Underrättelser *till de skattskyldiga* om avvikelser från deklARATIONERNA förekommer av två slag, preliminär och slutlig avvikelse. Jämlikt 65 § taxeringsförordningen skall den skattskyldige beredas tillfälle att yttra sig över ifrågasatt avvikelse från deklARATIONEN så snart inte avvikelser avser rättelse av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende eller "då eljest yttrande av den skattskyldige uppenbarligen icke är erforderligt för frågans bedömande". I de flesta fall måste således en slutlig avvikelse föregås av underrättelse om ifrågasatt eller *preliminär avvikelse*. Sådana underrättelser utskrivs medelst — för ändamålet blockade — genomslagskopior, varvid förhandsunderrättelsen omedelbart tillställs den skattskyldige i lösbrev. Underrättelserna om slutlig avvikelse förvaras lämpligen för sig tills de utsändes, medan kopia däremot inlägges i deklARATIONEN. Om den skattskyldige inkommer med erinringar, föredras dessa jämte vederbörande deklARATION på nytt vid nästa sammanträde. Vidhåller taxeringsnämnden därvid sitt tidigare beslut, användas den redan upprättade underrättelsen som underrättelse om slutlig eller *definitiv avvikelse* med tillägg, att erinran inte föranlett ändring av tidigare fattat beslut. Föranleder däremot inkomsten erinran ändring av det preliminära beslutet, makuleras den tidigare utskrivna underrättelsen och ny sådan utskrivs med genomslagskopia. Det kan vara på sin plats att framhålla vikten av att preliminära avvikelser verkligen utsändes i samtliga fall utom vid rättelser o. dyl. enligt ovan. Tidsnöd anses inte vara giltig ursäkt för uraktlåten preliminär avvikelse, vilket bör tjäna som en extra sporre för taxeringsarbetets påskyndande.

Det kan vara skäl att påpeka, att ifråga-

satt eller preliminär avvikelse avser TN :s preliminära beslut och således inte TO :s förslag till åtgärd innan denna sanktioneringsrats av TN.

De slutliga underrättelserna översänds genom rekommenderat brev om möjligt före juni månads utgång. Observera att den skattskyldige får extraordinär besvärsmått, om han ej erhållit underrättelse om avvikelse senast den 15 juli (99 § taxeringsförordningen). Såsom särskilt viktigt måste framhållas, att underrättelsen måste omfatta samtliga avvikelser och att skälen för avvikelserna angives (69 § taxeringsförordningen). Att det sistnämnda vållar svårigheter i praktiken vet varje taxeringsman.

Hur avfattandet av skälen skall göras finns ingenstades uttalat. TO är helt prisgiven åt sin egen stilistiska förmåga. Enligt Taxeringshandbok (Hedborg, Björne, Walberg, Svensson) torde grunden för stadgandet (i 69 §) ge vid handen att skälen bör redovisas med sådan tydlighet, att den skattskyldige kan ingå på bemötande av dessa skäl, om han finner anledning anföra besvär. I Handbok för taxeringsförfarandet (Lundevall) uttalas härom bl. a.: ”huvudsaken är att den skattskyldige kan få klart för sig anledningen till avvikelserna, så att han har möjlighet att i besvär anföra motargument, om han så förmår”. I rena uppskattningsfrågor kan det vara svårt att ange grunden eller skälen för TN :s beslut, men har t. ex. bostadsvärdet beräknats högre än i deklarationen beroende på att TN räknat med

större bostad (fler rum) än den skattskyldige, skall detta förhållande givetvis anmärkas i avvikelserna. Ställ själv frågan innan avvikelserna går ut: kan den skattskyldige förstå varför vi gjort så här?

10. Avlämnandet av deklaration m. m.

Sedan erforderliga statistikuppgifter hämtats ur de färdigbehandlade deklarationerna och samtliga ansökningar om arealbidrag uttagits, överlämnas deklarationerna till den lokala skattemyndigheten för längdföring. Enligt 29 § taxeringskungörelsen *skall överlämnandet ske inom en vecka efter sammanträdet*. Samtidigt överlämnas den del av stommen till inkomstlängd som beröres av det avlämnade deklarationsmaterialet.

Det material som överlämnas per vecka omfattar ett visst antal upplägg med vissa luckor, avseende dels skattskyldiga, vars deklarationer ej färdigbehandlats och dels personer, som ej skall taxeras. Över de förstnämnda bör TO göra en förteckning. För de senare utskrivs en lapp med uppslag och nr i längden och anteckningar ”Ej tax.”, vilken lapp insorteras på sin plats i den överlämnade deklarationsbunt. Därigenom tvingas TO förvissa sig om att ingen i stommen upptagen person förbigås, varjämte lokala skattemyndigheten kan streckmarkera vederbörande vid längdföringen.

Övriga på TO ankommande åtgärder i samband med taxeringsarbetets avslutande framgår av det i handledningen inlagda tidsschemat.